Ses Bilgisi - 1

1. Şu hayatta her şeyin bir genellemeden yola çıkılarak seçimmiş gibi sunulması zorlayıcı bir yaşam şekli. Kahveyi sütlü içenler sade içenlere, yaz mevsimini sevenler kış mevsimini sevenlere, kedi sevenler köpek sevenlere karşıymış gibi. Ya birini ya da diğerini seçmek zorundaymışsın gibi.

Bu parçada,

I. Ünsüz türemesi
II. Ünlü düşmesi
III. Ünsüz benzeşmesi

ses olaylarından hangileri vardır?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) Yalnız III.
D) I ve II.
E) II ve III.

2. (I) Teknolojik gelişmelere bağlı olarak her geçen gün piyasaya yeni teknolojilere göre üretilmiş elektrikli ve elektronik ev aletleri sunuluyor. (II) Bu nedenle elektrikli ev aletleri alırken aynı işi gören farklı marka ve çeşitteki ev aletleri incelenip ihtiyaca uygun olanlar seçilmelidir. (III) Elektrikli ev aletlerinin kullanım biçimi, büyüklüğü, sağladığı faydalar, sağlamlığı ve kullanım ömrü incelenmelidir. (IV) Cihazın servis hizmetleri, fiyatı, kurulumu için harcanacak para miktarı satıcıdan öğrenilmelidir. (V) Elektrikli ev aletleri güvenli ve dayanıklı olmalı, aynı zamanda ev ekonomisini olumsuz etkilememelidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede ünsüz yumuşamasına aykırı bir sözcüğe yer verilmiştir.
B) II. cümlede ünsüz benzeşmesinin örneği vardır.
C) III. cümlede ünsüz yumuşaması ve ünlü düşmesine örnek olabilecek sözcükler kullanılmıştır.
D) IV. cümlede bir sözcük, türetilirken ünsüz yumuşamasına uğramıştır.
E) V. cümlede herhangi bir ses olayı yoktur.

3. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisine ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde sözcüğün sonundaki sert ünsüz yumuşamaz?**

A) Çok
B) Tat
C) İp
D) Renk
E) Kurt

4. **Aşağıdaki söz öbeklerinin hangisinde kaynaştırma ünsüzü yoktur?**

A) Ali'nin eşyası
B) Buranın insanları
C) Kayalıkların ardına
D) Senin sesine
E) Onun kalemi

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz düşmesinin örneği vardır?**

A) Tülin Hanım, çocuklarını kaldırımda oynamaları konusunda uyardı.
B) Bu sırrın, kendisiyle birlikte mezara gideceğini söylemişti.
C) Kazayı hafif sıyrıklarla atlattığım için çok şanslıydım.
D) Aklıma gelen bu enteresan fikri ağabeyimle paylaşmalıydım.
E) Baharın gelmesiyle çevremiz yemyeşil olmuştu.

6. Benim de mi düşüncelerim olacaktı,
Ben de mi böyle uykusuz kalacaktım,
Sessiz sedasız mı olacaktım böyle?
Çok sevdiğim salatayı bile
Aramaz mı olacaktım?
Ben böyle mi olacaktım?

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

A) Ünsüz benzeşmesi
B) Ünlü düşmesi
C) Ünsüz yumuşaması
D) Ulama
E) Ünsüz türemesi

7. Türkçe olduğu hâlde kimi ekler bazen büyük ünlü uyumuna aykırı bir özellik gösterebilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu duruma uygun bir örnek yoktur?

A) Dün akşamki maç, oldukça keyifli ve heyecanlıydı.
B) Kedigiller familyasından olan vaşak, ürkek ama tehlikeli bir hayvandır.
C) Kardeşim Orhan, çalışmaktan ne zaman sıkılsak hemen bir türkü söylüyordu.
D) Öğretmenimiz derse başlarken hazırlayıcı bir soru sormayı ihmal etmezdi.
E) Bu yıl için okulumuz öğrencileri yeşilimtırak renklerde bir forma giyecekmiş.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?**

A) Sınıfımızda üç adaş arkadaşımın olması hayli ilginç bir durum.
B) Kentin en önemli ana yollarının birinde kavşak çalışması yapılıyor.
C) Kitaba şöyle bir göz atıp bilgilerimi tazeledim.
D) Yazar, bu satırlarda olayları tarafsız bir şekilde anlatmış.
E) Salonda birbirinden seçkin sporcu ve yazarlar vardı.

9. Gönlümle baş başa düşündüm demin;
Artık bir sihirsiz nefes gibisin.
Şimdi ta içinde bomboş kalbimin
Akisleri sönen bir ses gibisin.

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangileri vardır?

A) Ünlü düşmesi – ünlü kalınlaşması
B) Ünsüz değişimi – ünsüz türemesi
C) Ünlü düşmesi – ünsüz yumuşaması
D) Ünsüz düşmesi – ünlü daralması
E) Ünsüz benzeşmesi – ünsüz yumuşaması

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türetilirken ünlü düşmesine uğramış bir sözcük vardır?**

A) Sanatçının yağlı boya resmini müzenin girişinde sergiliyorlar.
B) Sınıfta kaybettiğimi sandığım kalemimi evde buldum.
C) Bilim insanları uzaydan geldiği sanılan cismi incelemeye başladı.
D) Burhan'ı piyano kursuna kaydettirmeye gideceğiz bugün.
E) Yapraklar sararmaya başlamış, rüzgârlar sertleşmişti.

11. Elimi beş yerinden dağladı beş parmağın,
Bağrımda da yanmadık bir yer bırakmadan git.
Bir yarın göçtüğünü, çöktüğünü bir dağın
Görmemek istiyorsan ardına bakmadan git!

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü türemesi
B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünsüz değişimi
D) Ünlü daralması
E) Ünlü düşmesi

12. Türkçede özel isimler ve birleşik sözcükler dışında, "b" sesinden önce gelen "n" sesi, "m" sesine dönüşür.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek vardır?

A) Sanatkâr, herkesin gördüğünü değil, kimsenin görmediğini anlatmalıdır.
B) Koluna batan küçük kıymık parçalarını cımbızla almaya çalışıyordu.
C) Her gün önünden geçtiğim dükkânın bir haftadır kapalı olduğunu fark ettim.
D) Bu derin vadide sesimizin yankısını duymak için kuvvetlice bağırıyorduk.
E) Çocukluğumun yasemin kokulu sokaklarını yıllar geçse de unutamam.

